

Sygn. akt III AUa 1478/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska (spr.)

Sędziowie: SSA Jacek Zajączkowski

SSA Iwona Szybka

Protokolant: Sekretarz sądowy Aleksandra Białecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 marca 2018 r. w Ł.

sprawy R. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji R. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 20 stycznia 2017 r. sygn. akt VI U 812/16

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie od dnia 20 stycznia 2017 roku i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Płocku do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za drugą instancję.

Sygn. akt III AUa 1478/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 lipca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. stwierdził, że R. B. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, zaś zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 14.705,67zł, w tym z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres 2014-02 w kwocie 157,48zł + odsetki 31zł oraz składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 2010-03 do 2015-06 w kwocie 10.165,19zł + odsetki 4.352zł.

W odwołaniu od tej decyzji R. B. wniósł o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że nie jest dłużnikiem ZUS, ewentualnie o jej uchylenie i przekazanie sprawy organowi rentowemu do rozpoznania zarzucając, że decyzja ta została wydana w oparciu o błędne ustalenie, że pracownik D. B. w okresie od marca 2010r. do czerwca 2015r. podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu współpracy z odwołującym się jako osobą prowadzącą działalność gospodarczą. Odwołujący podniósł, że D. B. nie pozostaje z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, nie zamieszkuje z nim od około 20 lat, zaś w czerwcu 2000r. małżonkowie aktem notarialnym znieśli majątkową wspólność ustawową.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił odwołanie R. B..

Sąd I instancji ustalił, że D. B. w okresie od 1.03.2007r. do 31.07.2012r. i od 1.01.2013r. do 31.03.2014r. została zgłoszona przez R. B., prowadzącego działalność gospodarczą, do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego jako pracownik. D. B. od 2.03.2003r. ma ustalone prawo do emerytury.

Pismem z 5.03.2014r. organ rentowy zwrócił się do R. B. o przedłożenie dokumentów potwierdzających zasadność zgłoszenia D. B. do ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od dnia 1.03.2007r. W związku z brakiem odpowiedzi ZUS wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające i wystąpił do USC w P. o nadesłanie odpisu skróconego aktu małżeństwa D. i R. B.. Z dokumentu tego wynikało, że małżeństwo zostało zawarte w dniu 31.07.1976r. i brak było w nim adnotacji o ustaniu, unieważnieniu lub separacji małżeństwa. W dniu 2.04.2014r. do ZUS wpłynęła zawarta w formie aktu notarialnego z 30.06.2000r. umowa małżeńska majątkowa o wyłączeniu wspólności ustawowej, na podstawie której D. B. i R. B. znieśli ustrój wspólności ustawowej i ustanowili rozdzielność majątkową.

Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy w dniu 16.04.2014r. wydał decyzję nr (...), w której stwierdził, że D. B., jako pracownik u płatnika składek R. B., nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 1.03.2007r. do 31.07.2012r. oraz od 1.01.2013r. Decyzja ta została doręczona R. B. i D. B. w dniu 17.04.2014r.

Pismem z 22.12.2014r. organ rentowy zwrócił się do (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) w W. o rozstrzygnięcie w drodze decyzji sprawy podlegania przez D. B. obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu współpracy z R. B.. Decyzją z 18 lutego 2015r. nr (...)/DelC Dyrektor (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) ustalili, że D. B. podlegała od 1.03.2007r. do 31.07.2012r. oraz od 1.01.2013r. do 31.03.2014r. obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu współpracy z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą – R. B.. Pismem z 17.03.2015r. Dyrektor (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) poinformował ZUS, że od powyższej decyzji zostało złożone odwołanie bez zachowania terminu w związku z czym decyzja ta uprawomocniła się z dniem 4.03.2015r.

Decyzją nr (...) z 22.04.2015r. organ rentowy określił wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne D. B. podlegającej ubezpieczeniom jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą płatnika składek R. B. za okres od 1.03.2007r. do 31.07.2012r. oraz od 1.01.2013r. do 31.03.2014r. Decyzja ta jest prawomocna.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd podniósł, że jest związany prawomocną decyzją nr (...) z 16.04.2014r. stwierdzającą, że D. B., jako pracownik u płatnika składek R. B., nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od 1.03.2007r. do 31.07.2012r. oraz od 1.01.2013r. Podniósł, że D. B. i R. B. nie zaskarżyli także skutecznie decyzji nr (...)/DelC z 18 lutego 2015r. Dyrektora (...) Oddziału Wojewódzkiego (...) stwierdzającej, że D. B. podlegała od 1.03.2007r. do 31.07.2012r. oraz od 1.01.2013r. do 31.03.2014r. obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu współpracy z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą – R. B.. Prawomocna jest także decyzja nr (...) z 22.04.2015r. określająca wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne D. B. podlegającej ubezpieczeniom jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą płatnika składek R. B. za okres od 1.03.2007r. do 31.07.2012r. oraz od 1.01.2013r. do 31.03.2014r.

Sąd Okręgowy podniósł, że objęta sporem decyzja określająca wysokość zadłużenia jest decyzją wtórną. Skoro bowiem dyrektor oddziału wojewódzkiego (...) ostatecznie stwierdził podlegania przez T. B. w spornym okresie obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu współpracy z prowadzącym działalność gospodarczą mężem, to w niniejszym postępowaniu niedopuszczalne jest prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczności taką odpowiedzialność wyłączającą. Sąd wskazał, że organ rentowy jest właściwy w zakresie poboru składek na ubezpieczenie zdrowotne,

zaś odwołujący nie podniósł żadnych argumentów podważających prawidłowość dokonanych przez organ rentowy wyliczeń należności z tytułu zaległych składek.

Przywołując treść art. 66 ust. 1 pkt 1c, art. 69 ust. 1, art. 84 ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz art. 46 ust. 1 i art. 32 ustawy systemowej Sąd Okręgowy wskazał, że płatnik składek obowiązany jest obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Podkreślił też, że należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne mają charakter płatności samoobliczalnych i samoopłacalnych przez płatnika składek w terminach ustawowo określonych, a ZUS nie ma obowiązku wzywania płatników składek do terminowego wykonywania tych powinności.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477.14 § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył R. B., zarzucając:

- nieważność postępowania na skutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw w związku z wadliwym doręczeniem jej zawiadomienia o wyznaczonej na dzień 20 stycznia 2017r. rozprawie, poprzez jego skierowanie na adres (...)-(...) P., ul. (...), podczas gdy prawidłowym adresem dla doręczeń strony był adres wskazany w ewidencji działalności gospodarczej wskazany przez odwołującego na kopercie zawierającej odwołanie, tj. (...)-(...) P., ul. (...). R. J. 21/8;

- naruszenie prawa materialnego – art. 83 ust. 1 w zw. Z art. 32 w zw. Z art. 46 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego wadliwe zastosowanie i bezzasadne ustalenie, że odwołujący jest dłużnikiem ZUS z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od marca 2010r. do czerwca 2015r. oraz ubezpieczenie społeczne za luty 2014r.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i zniesienie postępowania przed Sądem I instancji, ewentualnie o jego zmianę poprzez uwzględnienie odwołania względnie o zmianę wyroku i uchylenie decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Jednocześnie skarżący wniósł o przywrócenie terminu do złożenia apelacji podnosząc, że o wydaniu wyroku dowiedział się dopiero 17.03.2017r., gdyż na skutek wadliwego zawiadomienia go o terminie rozprawy nie miał możliwości wcześniejszego wniesienia apelacji.

Sąd Okręgowy postanowieniem z 27.04.2017r. oddalił wniosek R. B. o przywrócenie terminu do złożenia apelacji i odrzucił apelację odwołującego.

Wskutek zażalenia R. B. Sąd Apelacyjny w Łodzi postanowieniem z 11 lipca 2017r. uchylił postanowienie Sądu I instancji w przedmiocie odrzucenia apelacji uznając, że odwołujący uchybił terminowi do złożenia apelacji bez swojej winy.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od R. B. na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, albowiem postępowanie przed Sądem I instancji dotknięte jest nieważnością, o której mowa w art. 379 pkt 5 k.p.c.

Nie ulega wątpliwości, że objęta sporem decyzja organu rentowego została wydana w stosunku do R. B. jako płatnika składek, tj. osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą.

Zgodnie z treścią art. 133 § 2a k.p.c. pisma procesowe dla przedsiębiorców i wspólników spółek handlowych wpisanych do rejestru sądowego albo Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej ((...)), doręcza się na

adres udostępniony w rejestrze albo w (...), chyba że strona wskazała inny adres dla doręczeń. Z treści wpisu w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej RP jednoznacznie wynika, że adresem dla doręczeń odwołującego się, jako prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą P.H.U. R. B., jest P., ul. (...). R. J. nr 21 lok. 8. Tymczasem w niniejszej sprawie Sąd I instancji zarówno odpis odpowiedzi na odwołanie, jak i zawiadomienie o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 20 stycznia 2017r., po której zamknięciu został ogłoszony zaskarżony wyrok, wysłał dla odwołującego się na adres (...)-(...) P., ul. (...). Korespondencja ta, po dwukrotnym awizowaniu, została Sądowi zwrócona z relacją poczty: „nie podjęto w terminie”, zaś odwołujący się nie stawił się na rozprawie przed Sądem Okręgowym w dniu 20 stycznia 2017r. Należy przy tym zauważyć, że odwołujący się nie tylko na kopercie zawierającej odwołanie wskazał adres przy ul. (...). R. J. nr 21 m.8 w P., ale taki adres podawał też na kopertach pism kierowanych do ZUS, a i sam organ rentowy doręczał odwołującemu się na ten adres np. decyzję z 16.04.2016r. i zawiadomienie z 6.06.2016r.

W świetle powyższych okoliczności, zdaniem Sądu Apelacyjnego, należy uznać, że R. B. został pozbawiony możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. Wskutek uchybienia przez Sąd Okręgowy normie art. 133 § 2a k.p.c. odwołującemu się nie został doręczony odpis odpowiedzi ZUS na odwołanie, nie mógł on też brać i nie brał udziału w postępowaniu przed Sądem I instancji. R. B. nie został bowiem prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy w dniu 20 stycznia 2017r., po przeprowadzeniu której został wydany przez Sąd I instancji zaskarżony wyrok.

W konsekwencji należy stwierdzić, że postępowanie przed Sądem Okręgowym dotknięte jest nieważnością, co skutkuje z mocy art. 386 § 2 k.p.c. koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku, zniesienia postępowania w sprawie od dnia 20 stycznia 2017r. oraz przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.